

שאלות תרגול לקראת הבגרות בהיסטוריה א

1. הצג שני גורמים לצמיחת התנועות הלאומיות באירופה במהלך המאה ה-19, והסבר במה סייע כל אחד מגורמים אלה להתפתחות התנועות הלאומיות.
2. בחר תנועה לאומית אחת באירופה במאה ה-19. הסבר שני גורמים שיעכבו את המאבק של התנועה ושני גורמים שסייעו למאבק זה.
3. הצג על פי מה שלמדת את המאפיינים של הלאומיות המודרנית כתופעה תרבותית. הסבר כיצד שניים ממאפיינים אלה באים לידי ביטוי בתמונה שלפניך. הצג את המוסד שמופיע בתמונה ואת תפקידיו.

4. קרא את הקטע וענה על השאלות שאחריו.

מתוך - מאמרו של ההיסטוריון ג' טאוב:

"הקונגרס הציוני הראשון שאותו יזם הרצל, כונן את ההסתדרות הציונית... מתוך ההסתדרות הציונית קמו מגביות, בנקים, משרדים, סיעות, מנגנון בחירות דמוקרטיות על בסיס מס חבר ("השקל") וגופים נוספים... הוא הוליד מערך ארגוני ענף, שגם מימן חלק ניכר מן ההתיישבות בארץ ישראל...

הקונגרס הציוני הראשון (1897) אכן היה, כפי שהרצל התכוון, ל"אספה מכוננת" של הלאום היהודי: הוא הפך את שאלת הלאומיות היהודית לשאלה פוליטית, ויצר מפנה תודעתי שאפשר להפוך את הצבעתם של המוני היהודים לכוח פוליטי ממשי... (מעובד על פי, טאוב ג', "חירות, לאומיות ודמוקרטיה: מפעלו של הרצל – מבוא", בנימין זאב הרצל, סדרת עם הספר, תשס"ח, עמ' 21).

- א. הסבר את שני ההישגים של הקונגרס הציוני הראשון, על פי הקטע.
- ב. הצג הישג נוסף של הקונגרס הציוני הראשון, שאיננו נזכר בקטע.
- ג. הצג שני ארגונים / מוסדות שהוקמו במסגרת ההסתדרות הציונית העולמית.

5. קרא את הקטע שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

"רוצה אני לבטא את שאלת היהודים בקיצור נמרץ: האם כבר מוכרחים אנו 'לצאת' ולאן? או אולי נוכל להישאר עוד? ועד מתי? נשיב תחילה על השאלה, האם נוכל להישאר. הנוכל לקוות לימים טובים מאלה, להאריך רוחנו ולצפות לרחמי שמים, כי יהפוך לב השרים והעמים עלינו לטובה? אומר אני: לא נוכל לקוות, כי הזרם ישנה את דרכו... העמים, אשר היהודים יושבים בתוכם, הם כולם כאחד, בסתר או בגלוי, שונאי ישראל." (ב.ז. הרצל, "מדינת היהודים", הספרייה הציונית, תשל"ה).

- א. הסבר, על פי הקטע, מהי בעייתם של היהודים.
הצג את הפתרון לבעיית העם היהודי, כפי שהציע הרצל בספרו "מדינת היהודים". כיצד לדעתו ניתן להשיג פתרון זה?

- ב. הצג את תוכנה של 'תכנית באזל'. ציין שני מוסדות / ארגונים שהוקמו ע"י התנועה הציונית.

6. הסבר שני גורמים שהביאו את הרצל לקבל את הצעת 'אוגנדה'. הצג שני טיעונים של תומכי ההצעה ושני טיעונים של מתנגדי ההצעה.

7. הצג את "מלחמת השפות". תאר את הסיבות לה וכיצד היא הסתיימה.

8. הצג את המאפיינים של המושבה ושל הקבוצה, שהוקמו כצורות התיישבות חדשות בא"י בשנים 1881 – 1914.

9. הסבר את עמדת מנהיגי התנועה הציונית כלפי הצדדים הלוחמים בזמן מלחמת העולם הראשונה. בתשובתך התייחס לעמדה שנקטו וליסיבות שגרמו לנקיטת עמדה זו.

10. קרא את הקטע שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

"[התנועה הציונית] הייתה מיוחדת במינה. היא לא שאפה לשחרור מולדת, כמו למשל התנועה הלאומית בפולניה, משום שטרם הייתה לה מולדת. היא לא שאפה לאיחוד המדינה, כמו תנועת השחרור הלאומית בגרמניה, מפני שלא היה לה אפילו חלק של מדינה. היא הייתה, קודם כל, תנועה של שיבה אל המולדת. אף תנועה לאומית באירופה לא עמדה לפני בעיה כזאת. שלא כשאר התנועות האחרות באירופה לשחרור לאומי, הייתה השיבה למולדת לגבי הציונות תנאי לשחרור. תנאי אחר לשחרור הלאומי היה בניינו של המשק הלאומי.

הציונות עמדה בפני משימה ששום תנועה לאומית אחרת לא עמדה בפניה. התנועות הלאומיות המתקדמות דיברו אמנם גם על רפורמות סוציאליות אך אצל הציונות הבעיה הייתה קודם כל שינוי פני החברה, בניין של חברה יהודית אחרת, הפיכתה של החברה היהודית לחברה עובדת, הנושאת את עצמה והמסוגלת לחיות ללא תלות בעם אחר."

(גורני י', מראש פינה ודגניה ועד דימונה, עמודים 10-11)

הסבר על פי הקטע שלושה הבדלים בין התנועה הציונית לתנועות לאומיות אחרות באירופה.

הצג נקודת דמיון אחת בין התנועה הציונית לתנועות הלאומיות האחרות באירופה.

11. תאר את הוויכוח סביב מהימנותה של הצהרת כורש. בתשובתך התייחס לטיעונים של שני הצדדים, אלה שטוענים שהיא מהימנה ואלה שלא.

12. הסבר מדוע העדיפו הרומאים את דגם השלטון העקיף?

13. הסבר את המאפיינים של שלטון הנציבים בארץ ישראל.

14. הסבר את העמדות השונות בוויכוח על היציאה למלחמה ברומאים.